

מסורת הש"ס

א) קדושין ס"ה, ב) ונמכר ה' א, ג) ועיני הטעם ערוך עך פתח א'ן, ד) ג' רש"י, ה) כדלמא קדושין ס"ה.

גליון הש"ס

גמ' התם אונס הוה. ע' יצומת לה ע"ה מדי' אע"פ:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א) מדי' וזכ"ר וכו' ואורי' דהאי רובא דברנן אינו רוב גמור. ע"י פ"י וכו"מ הר"ב פ"י ע"כ ודלוי טעיה בגמ' ד' ע"ה גמ' ד"ה שלח וכו' ודו"ק:

מוסף רש"י

והוא אסור בקרובותיה. דשויבה עליה חמיכה דלאסורא כהולמא (קדושין ס"ה).

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

מ.

עין משפט נר מצוה

מז א ב ג מיי פ"ח
מג' אסורי ביאה
ה' יא סגמ לאון קלמ
טוש"ע אה"ע פ"י ו סעי'
ד ויטוין קמ סעי' ז:
מזח ד מיי פ"ט מהג'
איכות הג' טו
טוש"ע פ"ט סעי' מה סעי'
א:
מזח ה מיי פ"כ מהג'
איכות הג' יח סגמ
שעין ממ טוה"ע פ"י קטו
וטוש"ע פ"ט סעי' א
וירבז אלפס קידושין פ"ג
ד' רל"ח:
ז' מיי פ"ח מהג' סוטה
ה' יד' טו סגמ שעין
טו טוש"ע אה"ע פ"י קממ
סעי' ז' וירבז אלפס פ"ט
א:

תוספות ר"ד

אמר ר"ר האומר פתח פתוח מצאתי נאמן לאוסרה עליו. פי' שלא טען טענות דמים לומר בעלתי ולא מצאתי דמים כגון שהיתה בזוגת או שהיתה ממשפחת דורקטי נאמן לאוסרה עליו. פי' המורה ואע"פ שאין הדבר הזה יכול להחבר אל אלא על פיו לבני נפשיה הוי מהימן לשוריה עליה חתיכה דאיסורא אבל להפסיד כחובת לא מהימן. ואמאי ספק ספיקא הוא ספק תחתיו זינתה וספק לא זינתה תחתיו ואח"ל תחתיו זינתה ספק באונס ספק ברצון. י"צ באשת כהן פי' דאפילו באונס אסורה לו הלכך חד ספק הוא ואבע"א באשת ישראל ובגון דקידול [בח] אבות קידושין פתוח מכת ג' שנים פי' שאין לומר קודם שאירסה זינתה שהיו בתוליה חזורים ולא נשאר שם אלא חד ספק ומספיקא היא נאסרה לו: מאי קמ"ל תניא פי' שארס נאמן על עצמו לאסור לו את המותר עליו. האומר לאשה קדשתך והיא אומרת לא קדשתני הוא אסור בקרובותיה פי' באמה ובתה ואחותה דשוריהו אנפשיה חתיכה דאיסורא והיא מותרת בקרובי א"י שהרי אינה מודה בקידושיה ובמס' קידושין מוקי לה באומר לה קדשתך בפני עדים והלכו להם למדינת הים. מהו דתימא התם הוא דודאי קים ליה פי' שקדשה אבל הכא מיקם הוא דלא קים ליה פי' מפני שהוא גמור ויש לומר בחופצא בעל ונ"ל כי פתוח היה ואינו כן א"כ לא תיחסר קמ"ל וכו"ש אם טען בעלתי ולא מצאתי דם בנערה שלא בגרה ואינה ממשפחת דורקטי שהוא נאמן לאוסרה עליו שהוא טענה ודאית יותר פתוח: ומי א"כ אלעזר הכי פי' דאשה מזנה נאסרה ע"פ עצמו והא"א אלעזר אין האשה נאסרת על בעלה אלא על ידי קינוי וסתירה. ולעמך קינוי וסתירה אין עדים לא פי' אם יש עדים שזינתה שמה אינה נאסרת בלא קינוי והחובי כי מצא בה ערות דבר. אלא הכי קאמר אין האשה נאסרת על בעלה בעד א' אלא בשני עדים. וקינוי וסתירה אפילו בע"א. ופתח פתוח

האומר פתח פתוח מצאתי ב'. פירש כונטרס דטענת דמיס לא קאמר כגון שנאכזה המפה או שהיא ממשפחת דורקטי שאין להם דמים ור"ח מפרש דבוגרת ומוכת עך אין להם דמים אבל אין פתחון פתוח ויכול לטעון טענת פתח פתוח וקשה לפר"ח דאמר'י צאלו נערות (לקמן לו. ושם:) וזוגרת אין לה טענת בתולים והאמר רב זוגרת נותנים לה לילה ראשונה ומשני אי דקא טעין טענת דמים ה"נ הצ"ע דקטעין טענת פתח פתוח משמע דפתחה פתוח ויש לה דמים וי"ל דר"ח גריס כגירסא ראשונה שהיתה כספרים א' אי דקא טעין טענת פתח פתוח הכי נמי הצ"ע דקא טעין טענת דמים וה"פ והאמר רב זוגרת נותנית לה לילה ראשונה ומשמע כל הלילה דסם בתולים משמע דליכא זוגרת דאית לה דסם בתולים טובא אס כן אי אפשר לשוס זוגרת שלא יהא פתחה פתוח אפילו אין לה דמים וא"כ יש לה טענת בתולים כפתח פתוח ומשני אי דקטעין פתח פתוח ה"נ דיש לה טענת בתולים הצ"ע דלית לה טענת בתולים בטענת דמים משום דליכא זוגרת דדמיה לנין ומיניה זירושלמי משמע לא כפר"ח דקאמר התם ר' יונה דנש כ' קריספא זוגרת כחזית פתוחה של יין ויש ליישב דלענין דמים קאמר משום דסתם חזית סתומה לעולם יש זה יין שאין דרך לטמס חזית ריקנית אבל חזית פתוחה פעמים יש זה יין פעמים אין זה יין כך זוגרת פעמים אין לה דמים פעמים יש לה ומשום הכי אין לה טענת דמים כדפר"ח וכדאמר דפרק הבא על יצמנו (יצמות נט. ושם) פרט לזוגרת שכלו בתוליה: **ב' צריבא באשת כהן.** וא"ת ונוקמה לחזקה שהיא כשרה לכהונה וימנא דלאו תחתיו זינתה וי"ל דלדבריה אית לן למימר דהשתא נבעלה דאוקמה לחזקה הגוף שהיתה בתולה: **וא"י בעית אימא באשת ישראל דקב"ר** בה אביה קידושין פחותה מבת ג' שנים. וא"ת אחי איכא ספק ספיקא ספק ספק באונס ספק ברצון וחמ"ל ברצון ספק כשהיא קטנה ופתחי קטנה אונס הוא כדאמרין זהבא על יצמנו (שם ס"א): וי"ל דשם אונס חד הוא וא"ת ונוקמה בחזקת היתר לבעלה וי"ל דאונסא קלל אית לה כדאמרין זירושלמי א' [אונסא יש לו קולן] והשתא דליתא קלא הוא ליה רצון רובא ומיעוט אונס ורובא וזוקה רובא עדף וק"ת א"כ כבספק ספיקא נמי תיחסר דספק אונס כמאן דליתיה דמי ולא נשאר אלא חד ספק ספק תחתיו וזהא לא שייך לאוקמה בחזקת היתר כדפי' [א] והאמר ר"י דהאי רובא דברנן אינו רוב גמור אלא הוי מדרבנן והלכך בזמקום ספק ספיקא שרי ובמקום חד ספיקא חשבי רבנן לון לגבי אונס רובא ואשכחן כי האי גוונא גבי תינוק שנמצא בלי העיסה (קדושין דף פ). דלא הוי רובא אלא מדרבנן ולהכי קאמר ר' יוחנן התם דאין שורפין עליו את התורה וא"ת אחתי באשת כהן ובקיצול אביה קדושין פתוחה מבת שלם לישראל איכא ספק ספיקא דספק מוכת עך ספק דרוסת איש א' [באשת כהן אית לן למימר את"ל דאינה מוכת עך מ"מ ספק תחתיו ספק אין תחתיו אשם ישראל את"ל דאינה מוכת עך ספק באונס ספק ברצון] ואין גבי סומא שאין לה טענת בתולין מפני שנחצתה על גבי קרקע ופרדין כולוהו נמי חבוטי מיהצטן א"כ שכיח ולפירוש ר"ח דמוכת עך איתא דמוכת עך היא הויא טענת דאין גנאי בזק כמו זביות אונס ומדללא טענה אין להסתפק בזק: **ו' אומר ר' אלעזר הכי והאמר ר"א ב'.** תימא העשתא דבעי למימר דלא מנאן אפי' לטויה עליה חמיכה דאיסורא מיקשי ליה ממני' דהאומר לאשה קדשתך אסור בקרובותיה וי"ל דסגיכלא ליה למקשן דאין דבר שבערה פחות משנים ואפי' ראה אדם שזינתה אשתו רק שלא היה שם עדים לא היתה נאסרת עליו והלכך ממנני' לא קשיא ליה מידי דקדשתך בעדים קאמר דמקדש אפי' בעד אחד אין חוששין לקדושיה א' אבל אהא דאמר ר' אלעזר דנאמן זבל עדים לומר דנמא פתח פתוח פריך שפיר: **ק"י** וסתירה אין עדים א"א. הכי נמי דלא אהא למעוטי על פי עצמו דכעדים דמי כיון דקיס ליה: **מפני מה לא אסרוה.** פירש הקונטרס והלא אותו מעשה בעדים הוא ואין נראה דנידוע לרבים הוא שהזינה לזינתו מ"מ לא ראו כמנחול שזופרת שזפני בני אדם לא שמש ונראה לר"י לפרש וא"ת דפתח פתוח כשני עדים דמי אמאי לא אסרוה לדוד לדוד היה יודע צודאי שנבעלה ואע"פ שעשה טענה מכל מקום עיכבה לו לא היה אותו זדיק לוקחה לו לאשה: כל

האומר פתח פתוח מצאתי. וטענת דמים אין לו כגון שהיא ממשפחת דורקטי שאין להם דם בתולים כלקמן (דף י.) או שנאכזה ממנו מפה ולא ידע אם היה דם אם לאו אבל זאת צריכה לו שפתח פתוח מלא: **נאמן לאוסרה עליו.** ואע"פ שאין הדבר הזה יכול להצטרך אלא על פיו לגבי נפשיה הוי מהימן לטויה עליה חמיכה דאיסורא אבל להפסידה כחובתה לא מהימן: **ואמאי.** מיסתרא עליה אפי' אי מהימנת ליה דנבעלה: **ספק חסיו.** משנתאסרה זינתה: **ספק אין חסיו.** אלא קודם שנאסרה זינתה: **ספק באונס.** ואנוסה שריא באשת ישראל כלקמן (דף נ"א): מויהא לא נתפשה ט: **באשם כהן.** שהאונס אסור זה הלכך חד ספק הוא: **פתוחה מבת ג' שנים.** ועכשו היא גדולה ופתייה פיתוי ואינו אונס הלכך חד ספק איכא ספק אונס ספק לרון אבל ספק תחתיו ספק אין תחתיו ליכא שאילו נבעלה קודם לכן הוי בתוליה חזורים כדמנין כמסכת נדה (דף מד:) פתוח מכלל כנותן אצבע צעין שהדמעה יולדת וחזרת: **מאי קמ"ל טינא.** שאלת האומר על עצמו ולא אסור לו את המותר על פיו: **הוא אסור בקרובותיה.** באמה ובתה ואחותה דשויבה אנפשיה חמיכה דאיסורא: והיא מוסרה בקרובי. שהרי אינה מודה בקידושין. ובמסכת קידושין [פ"ה] מוקמינן לה בזומר קידשתיה כפני עדים והלכו להם למדינת הים: **וודאי קים ליה.** שקידשה: **אבל הכא.** אימא מתוך שפנוי היה ואינו צקי מיקם הוא דלא קים ליה כצבור שנמלא פתח פתוח ואינו כן ולא תיחסר קממע לן: **ומי אמר רבי אלעזר הכי.** דאשה מזנה נאסרת על פי בעלה: **קינוי.** שאמר לה אל שפנוי עדים שנכרתה עמו אחר קינוי: **ומעשה שהיה.** דבת שבע: **וסבבא.** דהכי א"ר אלעזר מעשה שהיה מי הוה ציה קינוי: **ועוד מי אסרוה.** על אוריה דלילו נאסרה על אוריה נאסרה אף על דוד דקיימא לן (סוטה דף ס"ב): כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבעול: **הא לא קשיא.** כלומר משום הא קושיא לא תדחיינה לרבי אלעזר: **הכי קאמר אין האשה נאסרת על בעלה.** אלא על עסקי קינוי וספירה **ממעשה שהיה.** ממעשה דבת שבע אלו למדין כן שלא היה שם קינוי וספירה ולא אסרוה: **עדים.** אפי' יש עדים שזינתה שמה אינה נאסרת בלא קינוי והא כתיב (דברים מד) כי מלא בה ערות דבר ועוד הא לא נתפשה אסורה: **אין האשה נאסרת על בעלה בעד אחד.** דיליף (סוטה דף ג') דבר דבר ממנון: **וקינוי וספירה.** אם יש עדים שקינא לה ויש עדים שנכרתה אחר קינוי: **אפי' בעד אחד.** אפי' אין צפומאה אלא עד אחד נאמן דכתיב (במדבר ה) ועד אין זה ואמר מר (סוטה ב') כל מקום שנאמר עד הכי כאן שנים וקאמר רחמנא עד אין זה תרי אלא חד והיא לא נתפשה אסורה שרגלים לדבר שזינתה שהיא ונכרתה ועד אחד מעירה שהיא טמאה. ומשתא לא תקשי לך דרבי אלעזר דפתח פתוח לאוסרה על עצמו כשני עדים דמי שהרי דבר צרור הוא לו שנבעלה: **מפני מה לא אסרוה.** על דוד שהרי עדים הרבה ידעו:

מצאתי כב' עדים דמי. פי' אע"פ שער אחד נאמן באיסורין. היכא דאמר ליה ע"א אשתך זינתה אינו נאמן שאין דבר שבערה פחות משנים ואם קינא ונכרתה וכו' ע"א ואמר נטמאת נאמן וקורעת כתובתה ויצאה ואם רוצה לשתות אין משקין אותה. גם אם אמר פתח פתוח מצאתי נאמן על עצמו כשני עדים ושוי אנפשיה חתיכה דאיסורא: